

กรอบแนวคิดความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง
และสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก¹

CONCEPTUAL FRAMEWORK OF NATIONAL SECURITY, THE NATIONAL SECURITY
STRATEGY, AND ROYAL THAI ARMY COMMISSIONED OFFICERS' COMPETENCY

สกลกาญจน์ นิยมพลอย^{2*}

เฟื่องอรุณ ปรีดีติลล³

ชญญาพัทธ์ วิพัฒนานันท์กุล⁴

Sgoolkan Niyomploy

Fuangarun Preedeedilok

Chanyapat Wiphattanananthakul

(Received: March 31, 2021; Revised: May 27, 2021; Accepted: June 1, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากรอบแนวคิดความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการประเมินกรอบแนวคิดความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก และการสัมภาษณ์ ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลจำนวน 10 ท่าน ได้แก่ 1) นักวิชาการด้านการทหาร จำนวน 5 ท่าน 2) นักวิชาการที่มีผลงานวิจัยด้านสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก จำนวน 2 ท่าน และ 3) นายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า หรือระดับปริญญาตรีจากสถาบันการศึกษาทางทหารของต่างประเทศ จำนวน 3 นาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินกรอบแนวคิดฯ และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความมั่นคงแห่งชาติ มีการเปลี่ยนแปลงบริบทความมั่นคงแห่งชาติที่เกิดขึ้นทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ แต่ละระดับมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน รูปแบบภัยคุกคามเป็นแบบผสมระหว่างภัยคุกคามรูปแบบเดิมและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตัวแสดงสามารถเป็นได้ทั้งรัฐและกลุ่มที่ไม่ใช่รัฐ รูปแบบภัยคุกคามเปลี่ยนแปลงตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบภัยคุกคามความมั่นคงส่งผลต่อรูปแบบภารกิจของทหาร 2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงเกี่ยวข้องกับภารกิจของนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกแบ่งได้เป็น 3 ด้าน ได้แก่ (1) การป้องกันประเทศ (2) การรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และ (3) การปฏิบัติการทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม และ 3) สมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกประกอบด้วย 5 สมรรถนะ ได้แก่ (1) ความเป็นผู้นำทางทหาร (2) ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติการ (3) ความรู้ความสามารถทั่วไป (4) การพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และ (5) ด้านการใช้ภาษา

คำสำคัญ: ความมั่นคงของชาติ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง สมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก

¹ บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่องกลยุทธ์การจัดการศึกษาก่อนประจำการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จ.กรุงเทพมหานคร 10330

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จ.กรุงเทพมหานคร 10330

Development Education, Department of Educational Policy Management and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University, Wang Mai, Pathumwan, Bangkok, 10330 Thailand

⁴ อาจารย์ ส่วนการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

Academic Division, Chulachomklao Royal Military Academy, Nakhonnayok, 26001 Thailand

* Corresponding Author E-mail: sgoolkann@yahoo.com

Abstract

The purpose of this research was to study the conceptual framework of national security, the national security strategy, and Royal Thai Army commissioned officer's competency. The research was a qualitative research, which utilized conceptual framework evaluation and in-depth interviews. There were 10 research informants including 5 military experts, 2 Royal Thai Army commissioned officers who are involved in research regarding commissioned officers' competency or national security, and 3 Royal Thai Army commissioned officers who graduated from Chulachomklao Royal Military Academy or from abroad. Research instruments consisted of a conceptual framework evaluation form and Semi-structured interview form. Content analysis from the evaluation and interview was used.

The research findings indicated that: 1) There was a change in the national security context that occurred at the global, regional, and national levels, where each level was interrelated. The threat model composed of traditional and non-traditional threats. The actor could be both a state and non-state. Threat patterns changed with technological advances. Finally, the change in security threat models affected military operations; 2) According to the National Security Strategy, the Royal Thai Army's missions could be classified into 3 groups: (1) National defense, (2) maintaining order and domestic security, and (3) Non-military operations; and 3) The Royal Thai Army commissioned officers had 5 competencies: (1) Leadership, (2) Operational skills, (3) General knowledge, (4) Readiness for change, and (5) Language skills.

Keywords: National Security, The National Security Strategy, Royal Thai Army, Commissioned officers' competency

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บริบทด้านความมั่นคงของชาติต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงนับตั้งแต่การสิ้นสุดลงของยุคสงครามเย็น เริ่มจากการที่โลกมีการแบ่งขั้วอำนาจทางการเมืองในลักษณะแบบหลายขั้ว (Multipolar) ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมีความซับซ้อนและยากที่จะคาดเดา สามารถสร้างความขัดแย้งที่ทำให้เกิดอันตรายมากกว่าอำนาจการเมืองที่เป็นขั้วอำนาจแบบสองขั้ว (Bipolar) (วิหิต ทวีสุข, 2557, น. 39-40; สภาความมั่นคงแห่งชาติ, 2558, น. 3) นอกเหนือจากอำนาจทางการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลง ยังพบว่า รูปแบบของภัยคุกคามความมั่นคงก็มีการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากสุรชาติ บำรุงสุข (2558, น. 7) กล่าวว่า บริบททางภูมิศาสตร์มีการเปลี่ยนแปลง มีการเกิดขึ้นของความรุนแรงในเมือง หรือการก่อการร้ายในเมือง

จากบริบท และสถานการณ์ความมั่นคงของชาติที่มีการเปลี่ยนแปลงข้างต้น ทำให้กองทัพในหลาย ๆ ประเทศได้ปรับตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านกำลังพล มีการปรับตัวทั้งขนาดและโครงสร้างของกำลังพล ตัวอย่างเช่น กองทัพอากาศสหรัฐอเมริกา Mesa (2015, pp. 85-86) อธิบายว่า ได้มีการปรับลดขนาดกำลังพลตั้งแต่ปี ค.ศ.1990 เป็นผลมาจากการถูกลดงบประมาณทางทหารให้สอดคล้องกับบริบทของภัยคุกคามความมั่นคงที่เปลี่ยนไป กองทัพเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เช่น การพึ่งพาเทคโนโลยีมากขึ้น เป็นต้น กองทัพจึงจำเป็นต้องพัฒนาด้านกำลังพลให้มีสมรรถนะของนายทหารยุคใหม่ที่สามารถใช้เทคโนโลยีมีความรู้ ทักษะที่ทันต่อความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ซึ่งจะนำมาสู่การเป็นกองทัพขนาดเล็กแต่มีประสิทธิภาพ

สำหรับกิจการทหาร “ผู้นำ” ถือว่าเป็นกำลังคนที่สำคัญในการนำพากองทัพไปสู่ความสำเร็จ ภคภณ สนิทสม และณัฐพล จารัตน์ (2558, น. 76) ได้กล่าวถึง ความเป็นผู้นำกับกิจการทหารว่า มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะมีหน้าที่ควบคุมคนจำนวนมากที่แต่ละคนต่างมีอาวุธอยู่ในมือ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจกรอบแนวคิดความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง เพื่อพัฒนาสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตร กองทัพบกให้พร้อมรับกับการกิจตามรูปแบบภัยความมั่นคงของศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนด ทิศทางการจัดการศึกษาของกองทัพบกเพื่อผลิตนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกให้มีสมรรถนะสอดคล้อง กับบริบทความมั่นคงแห่งชาติ และการกิจตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยมีทั้งหมด 3 ข้อ คือ

1. เพื่อศึกษากรอบแนวคิดความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง
2. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมของการจัดการศึกษาก่อนประจำการ เพื่อพัฒนาสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง
3. เพื่อนำเสนอกลยุทธการจัดการศึกษาก่อนประจำการ เพื่อพัฒนาสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

โดยบทความนี้เป็นผลของวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยด้านเนื้อหา เป็นการศึกษากรอบแนวคิดความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก จากการประเมินกรอบแนวคิดความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิด

นอกจากนี้ ในส่วนของกรอบแนวคิดสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก ได้ศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นที่เกี่ยวกับรายการสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกตามคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินกรอบแนวคิด เพื่อให้กรอบแนวคิดในส่วนของสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกมีความสมบูรณ์มากขึ้น โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิด 3 ด้าน ได้แก่ ความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้ประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิด

ดำเนินการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่ครอบคลุมนักวิชาการด้านการทหาร หรือ ผู้มีประสบการณ์ด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก อย่างน้อย 10 ปี

2. วิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสม โดยใช้การแจกแจงความถี่ และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

3. สร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก เพื่อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

ดำเนินการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก 1) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นนักวิชาการด้านการทหารมีผลงานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหาร และสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก จำนวน 2 ท่าน และ 2) ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก จำนวน 3 ท่าน แบ่งเป็นนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จำนวน 1 ท่าน และนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนทหารต่างประเทศจำนวน 2 ท่าน

4. วิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินกรอบแนวคิดความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก เป็นแบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดแต่ละด้าน

2. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ และคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความหมายและรายการสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยกรอบแนวคิดความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก ประกอบด้วยแนวคิดสำคัญ 3 ด้าน ดังนี้

1. ความมั่นคงแห่งชาติ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความเห็นว่า กรอบแนวคิดความมั่นคงแห่งชาติ มีความเหมาะสม ซึ่งเป็นกรอบที่สังเคราะห์จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของพร ภิเศก (2558) ราชกิจจานุเบกษา (2561) โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (2560) วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (2554) ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (2554) สภาความมั่นคงแห่งชาติ (2558) สุรชาติ บำรุงสุข (2558) Abbott, Rogers, & Sloboda (2006) โดยผลจากการประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดความมั่นคงแห่งชาติ แสดงรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดความมั่นคงแห่งชาติ

บริบทด้านความมั่นคงแห่งชาติ	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	รวม
1.1 การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นทั้งในระดับโลก ภูมิภาค และประเทศ	4	1	-	5
1.2 การเปลี่ยนแปลงบางบริบทมีความเชื่อมโยง ระหว่างระดับโลก ระดับภูมิภาค และประเทศ	4	1	-	5
1.3 ภัยคุกคามเป็นรูปแบบผสมระหว่างภัยคุกคามรูปแบบเดิมและภัยคุกคามรูปแบบใหม่	4	1	-	5
1.4 ภัยคุกคามที่เกิดขึ้นเป็นแบบไม่จำกัดเวลา	3	1	1	5
1.5 ภัยคุกคามที่เกิดขึ้นเป็นแบบไม่จำกัดสถานที่	3	1	1	5
1.6 ตัวแสดงที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความมั่นคง สามารถเป็นได้ทั้งรัฐ และกลุ่มที่ไม่ใช่รัฐ	4	1	-	5
1.7 รูปแบบภัยคุกคามเปลี่ยนแปลงตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	4	1	-	5
1.8 การเปลี่ยนแปลงของรูปแบบภัยคุกคามความมั่นคงส่งผลต่อรูปแบบภารกิจของทหาร	4	1	-	5

จากตารางที่ 1 ในประเด็นภัยคุกคามที่เกิดขึ้นเป็นแบบไม่จำกัดเวลา และภัยคุกคามที่เกิดขึ้นเป็นแบบไม่จำกัดสถานที่ ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่มีผลการพิจารณาไม่แน่ใจ/ไม่เห็นด้วย ได้ให้ความเห็นว่าไม่สามารถสรุปได้ว่าเป็นแบบไม่จำกัดเวลา และแบบไม่จำกัดสถานที่ เพราะภัยคุกคามแต่ละประเภทมีลักษณะต่างกัน

จากคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ จึงได้ปรับแก้กรอบแนวคิดความมั่นคงแห่งชาติจาก 8 ประเด็น เป็น 6 ประเด็น ได้แก่ 1) ระดับการเปลี่ยนแปลงสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ 2) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับประเทศมีความสัมพันธ์เชื่อมโยง 3) รูปแบบภัยคุกคามเป็นแบบผสมระหว่างภัยคุกคามรูปแบบเดิมและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ 4) ตัวแสดงสามารถเป็นได้ทั้งรัฐและกลุ่มที่ไม่ใช่รัฐ 5) รูปแบบภัยคุกคามเปลี่ยนแปลงตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี 6) การเปลี่ยนแปลงของรูปแบบภัยคุกคามความมั่นคงส่งผลต่อรูปแบบภารกิจของทหาร

2. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิดทุกท่านเห็นด้วยกับประเด็นหลักและย่อยด้านยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ซึ่งเป็นตัวกำหนดภารกิจของนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกที่ผู้วิจัยสังเคราะห์จากเอกสารกระทรวงกลาโหม (2560) กองทัพบก (2560) ราชกิจจานุเบกษา (2561) พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ และกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพบก กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2558 สามารถสรุปประเด็นภารกิจของกองทัพบกตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิดได้ให้คำแนะนำ และจัดกลุ่มประเด็นหลักและย่อยด้านยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของทหารบก ดังนี้

ประเด็นหลักที่ 1 การป้องกันประเทศ ประกอบด้วย 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) การป้องกันประเทศจากภัยคุกคามรูปแบบเดิม 2) การป้องกันประเทศจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่

ประเด็นหลักที่ 2 การรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) การพิทักษ์และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ 2) การเสริมสร้างความสามัคคีปรองดอง 3) การรักษาความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้ 4) การรักษาความมั่นคงตามแนวชายแดน โดยผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า การเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุกภาคส่วนและการเตรียมความพร้อมและการฝึกกำลังเป็นส่วนหนึ่งของการรักษาความมั่นคงภายใน

ประเด็นหลักที่ 3 การปฏิบัติการทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม ผู้ทรงคุณวุฒิได้แนะนำให้เพิ่มการปฏิบัติการรักษาสันติภาพ (Peace Keeping Operation) เข้าไว้ด้วย ดังนั้น ประเด็นการปฏิบัติการทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน 2) การสนับสนุนงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 3) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4) การปฏิบัติการรักษาสันติภาพ

3. สมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก

การศึกษากรอบแนวคิดสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินกรอบแนวคิดสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านมีความเห็นว่า กรอบแนวคิดสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก มีความเหมาะสม ซึ่งเป็นกรอบที่สังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2558) โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (2560) Army National Guard Office (2012) Department of the Army (2015) Horey, Harvey, Curtin, Keller-Glaze, Morath, & Fallesen (2007, pp. 5-6) Moore, Sortor, Leonard, Polich, & Peterson (2006, p. 15)

โดยผลจากการประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก
แสดงรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก

สมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	รวม
ประเด็นหลักที่ 1: ความรู้				
1.1 ความรู้ทั่วไป				
1.1.1 มีความรู้ ในหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ในระดับอุดมศึกษาตามสาขาวิชาการของตน	5	-	-	5
1.1.2 มีความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจในหลักการ แนวคิด ทฤษฎีในระดับอุดมศึกษาตามสาขาวิชาการของตนไปประยุกต์ใช้ พัฒนาการปฏิบัติงาน	5	-	-	5
1.2 ความรู้ทางทหาร				
1.2.1 มีความรู้ ความสามารถในวิชาชีพทหาร	5	-	-	5
1.2.2 มีความรู้ ในบทบาทและหน้าที่ในการป้องกันประเทศ	5	-	-	5
1.2.3 มีความรู้ ในบทบาทและหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงภายใน	5	-	-	5
1.2.4 มีความรู้ ในบทบาทและหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ	5	-	-	5
1.2.5 มีความรู้ ในบทบาทและหน้าที่ในการปฏิบัติการทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม	5	-	-	5
ประเด็นหลักที่ 2: ทักษะ				
2.1 ทักษะทางปัญญา				
2.1.1 สามารถคิดอย่างเป็นระบบ	5	-	-	5
2.1.2 สามารถคิดริเริ่มสร้างสรรค์	5	-	-	5
2.1.3 สามารถวิเคราะห์และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน	5	-	-	5
2.1.4 สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ	5	-	-	5
2.2 ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ				
2.2.1 สามารถปฏิบัติงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่น	5	-	-	5
2.2.2 สามารถปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น	5	-	-	5
2.3 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ				
2.3.1 สามารถสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ	5	-	-	5
2.3.2 สามารถใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน	5	-	-	5
2.3.3 สามารถรู้เท่าทันภัยคุกคามจากไซเบอร์	5	-	-	5
ประเด็นหลักที่ 3: คุณลักษณะ				
3.1 คุณธรรม จริยธรรม				
3.1.1 มีวินัย	5	-	-	5
3.1.2 มีความกล้าหาญ	5	-	-	5
3.1.3 มีความซื่อสัตย์สุจริต	5	-	-	5
3.1.4 มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่	5	-	-	5
3.2 ความเป็นผู้นำทางทหาร				
3.2.1 คุณลักษณะผู้นำทางทหารที่ดี	5	-	-	5
3.2.2 ปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมทหาร	5	-	-	5

สมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	รวม
3.2.3 มีความสามัคคี ในหมู่คณะ	5	-	-	5
3.2.4 มีสมรรถนะทางกายและสุขภาพจิตที่ดี	5	-	-	5
3.2.5 มีบุคลิกลักษณะและการวางตัวที่เหมาะสม	5	-	-	5
3.3 อุดมการณ์จงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์				
3.3.1 มีอุดมการณ์จงรักภักดีต่อสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	5	-	-	5
3.3.2 ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข	5	-	-	5

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านมีผลการพิจารณาสอดคล้องกันว่ามีความเหมาะสม

สามารถสรุปกรอบแนวคิดด้านสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก ดังนี้

ประเด็นหลักที่ 1 ความรู้ ประกอบด้วยความรู้ทั่วไปในหลักการ แนวคิด ทฤษฎีในระดับอุดมศึกษา และความรู้ทางทหาร

ประเด็นหลักที่ 2 ทักษะ ประกอบด้วย 1) ทักษะทางปัญญา 2) ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ 3) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ประเด็นหลักที่ 3 คุณลักษณะ ประกอบด้วย 1) คุณธรรม จริยธรรม 2) ความเป็นผู้นำทางทหาร และ 3) อุดมการณ์จงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

ตอนที่ 2 ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ เรื่อง รายการสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบของสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกจากผลการประเมินกรอบแนวคิดสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกตอนที่ 1 มาสังเคราะห์ร่วมกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างแบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง ผลการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลทุกท่านเห็นด้วยกับความหมาย และรายการสมรรถนะ และได้ให้ข้อเสนอแนะตามตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 สมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกจากการสัมภาษณ์

ผลการประเมินกรอบแนวคิดสมรรถนะ นายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก และ การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ผู้ให้ข้อมูล					ข้อเสนอแนะ
	1	2	3	4	5	
1. ด้านความเป็นผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมที่นายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกแสดงถึงความสามารถในการนำหน่วยทหารระดับหมวด โดยการเป็นแบบอย่างที่ดีช่วยเหลือและสร้างแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถปฏิบัติภารกิจได้สำเร็จ เสริมสร้างการทำงานเป็นทีมและความสามัคคีในหมู่คณะ มีการเตรียมความพร้อมต่อภารกิจและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนปลูกฝังอุดมการณ์ความจงรักภักดีต่อกองทัพและสถาบันหลักให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา	✓	✓	✓	✓	✓	- ควรใช้คำว่า “ด้านความเป็นผู้นำทางทหาร” - ควรตัดคำว่า “ระดับหมวด” - ควรปรับ “ช่วยเหลือ และสร้างแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถปฏิบัติภารกิจได้สำเร็จ” ให้อยู่ในด้านความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติภารกิจ - เสริมสร้างการทำงานเป็นทีม และความสามัคคีในหมู่คณะ

ผลการประเมินกรอบแนวคิดสมรรถนะ นายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก และ การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ผู้ให้ข้อมูล					ข้อเสนอแนะ
	1	2	3	4	5	
						- ควรปรับ “มีการเตรียมความพร้อม ต่อภารกิจและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง” ให้อยู่ในด้านการพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
2. ด้านการปฏิบัติงาน หมายถึง พฤติกรรมที่นายทหารสัญญาบัตร กองทัพบกแสดงถึงการใช้ความรู้และทักษะ เกี่ยวกับเทคนิค ยุทธวิธีของเหล่า ความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคง ภายใน การปฏิบัติการทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม โดยการปฏิบัติงานเป็นไปตามลำดับขั้นของ สายการบังคับบัญชา	✓	✓	✓	✓	✓	- ควรใช้คำว่า ด้านความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติการกิจ หรือตามหน้าที่ - ควรเพิ่มด้านความรู้ ความสามารถ ทั่วไปให้สอดคล้องกับผลประเมิน กรอบแนวคิดในตอนที 1
3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่นายทหารสัญญาบัตร กองทัพบกแสดงถึงการคุณธรรม จริยธรรม และ ปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมทหาร	✓	✓	✓	✓	✓	- ควรรวมไว้ในด้านความเป็นผู้นำ ทางทหาร - เป็นด้านที่มีความสำคัญมาก
4. ด้านการสื่อสาร หมายถึง พฤติกรรมที่นายทหารสัญญาบัตร กองทัพบกแสดงถึงความสามารถในการนำ ระบบสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และสามารถสร้างความเข้าใจที่ตรงกันและถูกต้อง เกี่ยวกับข้อมูลให้กับผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา	✓	✓	✓	✓	✓	- ควรจัดไว้ในกลุ่มเดียวกับการใช้ภาษา สามารถสื่อสารเพื่อให้การปฏิบัติการกิจ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี
5. ด้านการคิดวิเคราะห์ หมายถึง พฤติกรรมที่นายทหารสัญญาบัตร กองทัพบกแสดงถึงความสามารถในการวิเคราะห์ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายในและความสงบ เรียบร้อยภายในประเทศ และการปฏิบัติการ ทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม ที่มีเป็นจำนวนมาก และมาจากสื่อที่หลากหลาย สามารถเชื่อมโยง และคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ ด้านความมั่นคงได้	✓	✓	✓	✓	✓	- ควรเพิ่มความสามารถในการแก้ไข สถานการณ์
6. ด้านความยืดหยุ่น หมายถึง พฤติกรรมที่นายทหารสัญญาบัตร กองทัพบกแสดงถึงความสามารถในการปฏิบัติงาน ภายใต้สภาวะกดดัน และความไม่แน่นอน ของสถานการณ์ความมั่นคง	✓	✓	✓	✓	✓	- เป็นเรื่องเดียวกันกับการปรับตัว - เป็นการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลง
7. ด้านการปรับตัว	✓	✓	✓	✓	✓	- เป็นเรื่องเดียวกันกับความยืดหยุ่น

ผลการประเมินกรอบแนวคิดสมรรถนะ นายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก และ การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ผู้ให้ข้อมูล					ข้อเสนอแนะ
	1	2	3	4	5	
หมายถึง พฤติกรรมที่นายทหารสัญญาบัตร กองทัพบกแสดงถึงการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ของสถานการณ์ความมั่นคง ภารกิจ และคำสั่ง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปฏิบัติงาน ร่วมกับกลุ่มคนที่มีความหลากหลาย และ ปรับเปลี่ยนวิธีการตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป						- เป็นการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลง
8. ด้านความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่นายทหารสัญญาบัตร กองทัพบกแสดงถึงการเข้าใจในความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม โดยสามารถสร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมืออันดีระหว่างกัน	✓	✓	✓	✓	✓	- ควรเพิ่มเรื่องความตระหนักรู้ และ การยอมรับของความแตกต่างทาง วัฒนธรรม - ควรเพิ่มความหลากหลายด้าน อัตลักษณ์
9. ด้านการใช้ภาษา หมายถึง พฤติกรรมที่นายทหารสัญญาบัตร กองทัพบกแสดงถึงความสามารถในการใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่น ๆ ในการสื่อสารให้ผู้อื่น เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้อง	✓	✓	✓	✓	✓	- ภาษาอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติ ภารกิจ อาจรวมถึงภาษาท้องถิ่นของ ประเทศไทย
10. ด้านการใช้เทคโนโลยี หมายถึง พฤติกรรมที่นายทหารสัญญาบัตร กองทัพบกแสดงถึงความสามารถในการใช้ เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ต่อการป้องกัน ประเทศ การรักษาความมั่นคงและความสงบ เรียบร้อยภายในประเทศ และการปฏิบัติการ ทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม	✓	✓	✓	✓	✓	- ควรรวมถึงการรู้เท่าทันการใช้ เทคโนโลยี - เป็นการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลง - ปรับคำว่า “การใช้เทคโนโลยีให้เป็น ประโยชน์ต่อการป้องกันประเทศ การรักษา ความมั่นคงและความสงบ เรียบร้อยภายในประเทศ และ การปฏิบัติการทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม” เป็น “การใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ ต่อการปฏิบัติงาน”

จากตารางที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะปรับแก้ และจัดกลุ่มสมรรถนะ เพื่อให้เกิดความชัดเจน และครอบคลุมกับภารกิจของนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ทำให้ได้สมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก จำนวน 5 ด้าน ดังนี้

1) สมรรถนะด้านความเป็นผู้นำทางทหาร หมายถึง พฤติกรรมที่นายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกแสดงถึงความสามารถในการนำหน่วยทหาร โดยการเป็นแบบอย่างที่ดี ปฏิบัติตนตามแบบธรรมเนียมทหาร มีคุณธรรม จริยธรรม และอุดมการณ์จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

2) สมรรถนะด้านความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติการทางทหาร หมายถึง พฤติกรรมที่นายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกแสดงถึงความสามารถเกี่ยวกับเทคนิค ยุทธวิธีของเหล่า ความสามารถในการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน และการปฏิบัติการทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม ตลอดจนสามารถสั่งการและปฏิบัติงานเป็นไปตามสายการบังคับบัญชา

3) สมรรถนะด้านความรู้ ความสามารถทั่วไป หมายถึง พฤติกรรมที่นายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกแสดงถึงการมีความรู้ทั่วไป ในระดับอุดมศึกษาตามสาขาวิชาการของตน และสามารถประยุกต์ความรู้ ความเข้าใจในหลักการ แนวคิด ทฤษฎีในระดับอุดมศึกษาตามสาขาวิชาการของตนไปใช้พัฒนาการปฏิบัติงาน

4) สมรรถนะด้านการพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง หมายถึง พฤติกรรมที่นายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกแสดงถึงความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง สามารถใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน สามารถคิดวิเคราะห์ และแก้ไขสถานการณ์ รู้เท่าทันภัยคุกคามจากไซเบอร์ ตลอดจนตระหนักรู้และเข้าใจในพหุวัฒนธรรม และความแตกต่างทางอัตลักษณ์

5) สมรรถนะด้านการใช้ภาษา หมายถึง พฤติกรรมที่นายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกแสดงถึงความสามารถสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน และถูกต้องในการสื่อสาร สามารถใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่น ๆ (ภาษาที่สาม) ในการสื่อสารให้ผู้อื่นเกิดความเข้าใจอย่างถูกต้อง

อภิปรายผลการวิจัย

กรอบแนวคิดความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก ประกอบด้วยแนวคิดสำคัญ 3 ด้าน ดังนี้

1. ความมั่นคงแห่งชาติ

จากผลการวิจัยพบว่า บริบทของความมั่นคงแห่งชาติตามกรอบแนวคิดความมั่นคงแห่งชาติ ประกอบด้วย 1) ระดับการเปลี่ยนแปลงสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ 2) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับประเทศมีความสัมพันธ์เชื่อมโยง 3) รูปแบบภัยคุกคามเป็นแบบผสมระหว่างภัยคุกคามรูปแบบเดิมและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ 4) ตัวแสดงสามารถเป็นได้ทั้งรัฐและกลุ่มที่ไม่ใช่รัฐ 5) รูปแบบภัยคุกคามเปลี่ยนแปลงตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี 6) การเปลี่ยนแปลงของรูปแบบภัยคุกคามความมั่นคงส่งผลต่อรูปแบบภารกิจของทหาร ซึ่งมีความแตกต่างจากแนวคิดความมั่นคงแห่งชาติในอดีต วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (2553) ได้อธิบายว่า ในอดีตคำว่าความมั่นคงแห่งชาติจะหมายถึงความถึง ความมั่นคงของชาติที่มุ่งเน้นความอยู่รอดของชาติ โดยความมั่นคงของชาติจะขึ้นอยู่กับกำลังอำนาจทางทหาร เป็นเรื่องเกี่ยวกับการทหาร การสู้รบ หรือการสงครามเป็นสำคัญ เป็นการรุกรานด้วยกำลังทหารของชาติที่เหนือกว่า เพื่อต้องการยึดหรือบังคับประเทศอื่นให้ปฏิบัติตามความต้องการของประเทศตน

ในขณะที่ปัจจุบันบริบทความมั่นคงแห่งชาติครอบคลุมทั้งระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และแต่ละระดับมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน สอดคล้องกับราชกิจจานุเบกษา (2561) ได้อธิบายประเด็นความเสี่ยงสำคัญที่มีความเชื่อมโยงระหว่างกันและสามารถส่งผลกระทบทั้งในระดับโลก ภูมิภาค จนถึงระดับประเทศ โดยมีปัจจัยสำคัญคือ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะการเกิดขึ้นของนวัตกรรมแบบพลิกผัน (Disruptive Innovation) อาทิ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ระบบฐานข้อมูลกลาง (Big Data) Internet of Things (IOTs) หุ่นยนต์ และโดรน เป็นต้น

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดังกล่าวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด ส่งผลให้คนชุมชน และสังคมจำต้องเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตจากเดิมอย่างสิ้นเชิง ทำให้เกิดเป็นความเสี่ยงที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด และพลิกผัน (Disruptive) มิติต่าง ๆ ถูกเชื่อมโยงเข้าหากันอย่างไม่สามารถแบ่งแยกได้ ภัยคุกคามความมั่นคงแบบเดิมจึงเปลี่ยนเป็นภัยรูปแบบใหม่ ซึ่งมีความซับซ้อน หลากหลาย และสามารถขยายตัวไปยังภาคส่วนต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และรุนแรงมากกว่าเดิม สอดคล้องกับ Woodring (2550) สภาความมั่นคงแห่งชาติ (2558) ที่อธิบายว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงของกระบวนทัศน์ความมั่นคงจาก “กระบวนทัศน์ความมั่นคง” เป็น “กระบวนทัศน์ความมั่นคงแบบใหม่”

หมายถึง แนวคิด ทักษะ วิธีการ และชุดความรู้ที่มีมุมมองเรื่องความมั่นคงเป็นแบบองค์รวมหรือแบบเบ็ดเสร็จ (Comprehensive Security)

2. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า กรอบแนวคิดยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประกอบด้วย 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ ประเด็นหลักที่ 1 การป้องกันประเทศ การกิจของกองทัพมีความเกี่ยวข้องกับ 1) ภัยคุกคามรูปแบบเดิม หรือการใช้กำลังทหารสู้รบระหว่างรัฐต่อรัฐ และ 2) ภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ซึ่งเป็นลักษณะของบริบทความมั่นคงในศตวรรษที่ 21 ทำให้แต่ละประเทศมีความจำเป็นต้องพัฒนากองทัพให้ทันสมัย สอดคล้องกับงานศึกษาของ Miller (2015) ที่ศึกษาเรื่อง Hybrid Warfare: Preparing for Future กล่าวว่า ภัยคุกคามรูปแบบผสมที่เกิดขึ้น ทำให้ต้องมีการประเมินข้ออภิปรายใหม่เกี่ยวกับโครงสร้างของสหรัฐฯ ซึ่งเตรียมไว้สำหรับรับมือกับการก่อการร้ายที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูง การใช้แรงงานแบบเชื่อมต่อสู่กับกองทัพขนาดใหญ่ที่เตรียมไว้สำหรับการรบในรูปแบบเดิม ในขณะที่ปัจจุบันฝ่ายศัตรูมีการครอบครองอาวุธเทคโนโลยี และรูปแบบการรบที่ผสมผสานมากขึ้น

ประเด็นหลักที่ 2 การรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) การพิทักษ์และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ 2) การเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองของคนในชาติ 3) การรักษาความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้ 4) การรักษาความมั่นคงตามแนวชายแดน 5) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุกภาคส่วน และ 6) การเตรียมความพร้อมและการฝึกกำลัง นัรบว่ามีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับความมั่นคงของประเทศไทย และเป็นภารกิจของกองทัพตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) และตามบทบาทของกระทรวงกลาโหมตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2558-2564

ประเด็นหลักที่ 3 การปฏิบัติการทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน 2) การสนับสนุนงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 3) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4) การปฏิบัติการรักษาสันติภาพ ซึ่งนับว่าเป็นการปฏิบัติการทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม ซึ่งสามารถช่วยทำให้เกิดความมั่นคงอย่างยั่งยืน ดังที่ Abbott et al. (2006) ได้เสนอแนวคิด “Sustainable Security Paradigm” หมายถึง การรักษาความมั่นคงโดยการกลับไปมองรากฐานของปัญหา แทนที่การโจมตีสภาพความไม่มั่นคงนั้น (Attack the Symptoms) เช่น สนับสนุนงานด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ช่วยเหลือประชาชนและพัฒนาประเทศ เพื่อลดความขัดแย้ง เป็นต้น

3. สมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก ประกอบด้วย 1) ความรู้ 2) ทักษะ และ 3) คุณลักษณะทางทหาร โดยองค์ประกอบของสมรรถนะทั้งสามด้านครอบคลุมตามกรอบคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558) แต่มีความแตกต่างกันในรายละเอียดตามอัตลักษณ์ของสถานศึกษา โดยมีรายการสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก 5 ด้าน ดังนี้

3.1 สมรรถนะด้านความเป็นผู้นำทางทหาร

ผลการวิจัยพบว่า ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารเป็นด้านที่มีความสำคัญ เป็นพฤติกรรมที่นายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกแสดงถึงความสามารถในการนำหน่วยทหาร โดยการเป็นแบบอย่างที่ดี ปฏิบัติตนตามแบบธรรมเนียมทหาร มีคุณธรรม จริยธรรม และอุดมการณ์จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และผู้นำทหารในระดับต่าง ๆ สอดคล้องตามหนังสือคู่มือสนามว่าด้วยการพัฒนาผู้นำ หรือ FM 6-22 Leader Development สำหรับกองทัพบกสหรัฐ ฯ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำทหารในระดับใด

จะมีสมรรถนะหลักร่วมกันด้านความเป็นผู้นำ ที่สามารถนำไปใช้ได้กับนายทหารสัญญาบัตรทุกระดับชั้นยศ (Department of the Army, 2015, pp. 1-4)

3.2 สมรรถนะด้านความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติการกิจ

ผลการวิจัยพบว่า ในการปฏิบัติการกิจตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง นายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกจะต้องมีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับเทคนิค ยุทธวิธีของเหล่า ความสามารถในการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน และการปฏิบัติการทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม ตลอดจนสามารถสั่งการและปฏิบัติงานเป็นไปตามสายการบังคับบัญชา สอดคล้องกับพร ภิเศก (2558) ได้กล่าวถึง การเผชิญหน้าหรือความขัดแย้งระหว่างรัฐว่ามีแนวโน้มลดลง ส่งผลต่อโครงสร้างและภารกิจของกองทัพบก ทำให้กองทัพบกต้องปรับตัวให้สามารถเผชิญภัยคุกคามในแบบผสมผสานจะต้องสามารถรองรับภารกิจทั้งในยามสงครามและยามปกติ และมีการจัดกำลังเพื่อปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหาที่ไม่ใช่ภารกิจการรบเพิ่มมากขึ้น (Non-War Military Operations)

3.3 สมรรถนะด้านความรู้ ความสามารถทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะด้านความรู้ ความสามารถทั่วไป สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย ความรู้ทั่วไปในระดับอุดมศึกษาตามสาขาวิชาการของตน และความสามารถในการประยุกต์ใช้พัฒนาการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (2554) การปฏิวัติกิจการทหาร (Revolution in Military Affairs: RMA) ที่เกิดขึ้นทั่วโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อลดขนาดกองทัพบก โดยพัฒนาให้เป็นกองทัพอัจฉริยะ Smart Army หรือ ทหารบนพื้นฐานความรู้ (Soldiers Based Knowledge) หรือทหารบนพื้นฐานเทคโนโลยีและนวัตกรรม (Soldiers Based Technology and Innovation) และสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของกองทัพบก พ.ศ. 2560-2564 ที่ได้กำหนดนโยบายเฉพาะให้โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าผลิตนายทหารสัญญาบัตรของกองทัพบกให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ “ความเป็นนักรบที่ชาญฉลาด”

3.4 สมรรถนะด้านการพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง

ผลการวิจัยพบว่า นายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกจะต้องสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงโดยใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน สามารถคิดวิเคราะห์ และแก้ไขสถานการณ์ รู้เท่าทันภัยคุกคามจากไซเบอร์ ตลอดจนตระหนักรู้ และเข้าใจในพหุวัฒนธรรม และความแตกต่างทางอัตลักษณ์ สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียนนายร้อยของกองทัพบกสหรัฐอเมริกา (The United States Military Academy at West Point) ที่มีหลักสูตรพัฒนาให้นักเรียนทหารมีสมรรถนะที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง (Office of the Dean: ออนไลน์)

Miller (2015) ได้เสนอว่า ผู้นำทางทหารจะต้องมีความยืดหยุ่น ปรับตัวได้ง่าย และคล่องแคล่วว่องไว สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน และมีการคิดวิเคราะห์ และสามารถแก้ไขสถานการณ์ และรู้เท่าทันภัยคุกคามจากไซเบอร์ สอดคล้องกับ Civils (2016) ที่ได้พัฒนาแบบจำลองที่ชื่อว่า Officer Professional Development Model Program ในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของทหารสหรัฐ ในขณะที่ Moore et al. (2006, pp. 33-38) ได้เสนอประเด็นเกี่ยวกับความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ด้านการตระหนักรู้ และเข้าใจในพหุวัฒนธรรม และความแตกต่างทางอัตลักษณ์ควบคู่ไปกับทักษะการปฏิบัติงานที่จำเป็น เช่น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขีดความสามารถของฝ่ายตรงข้ามตามคำกล่าวที่ว่า “Get Inside the Enemy’s Head”

3.5 สมรรถนะด้านการใช้ภาษา

ผลการวิจัยพบว่า นายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกจะต้องสามารถสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน และถูกต้องในการสื่อสาร สามารถใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่น ๆ (ภาษาที่สาม) ในการสื่อสาร ให้ผู้อื่นเกิดความเข้าใจอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับคณะบดี ปฎิมาประกกร (2557) และดุยวัฒน์ เชาวนดี (2559) ได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนากำลังพลว่า นอกเหนือจากการพัฒนาความเป็นมืออาชีพ การสร้างความชำนาญ ความมั่นใจในการทำงาน โดยการปรับปรุงแนวทางการรับราชการ (Career Path) การพัฒนาองค์ความรู้ระบบการศึกษาตามแนวทางการรับราชการและตามสายวิทยาการอย่างต่อเนื่อง ควรให้ความสำคัญกับความรู้ภาษาต่างประเทศ ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กองทัพบกสามารถนำสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกไปปรับใช้ในการกำหนด และประเมินสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกที่จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
2. โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา การออกแบบหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล เพื่อผลิตนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกให้มีสมรรถนะเหมาะสมกับความมั่นคงแบบองค์รวม นอกจากนี้ สามารถใช้ในการออกแบบโปรแกรมพัฒนารายบุคคล (Individual Development Program) เพื่อพัฒนาผู้เรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อวิจัยครั้งต่อไป

1. ในงานวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะสมรรถนะร่วมในหน้าที่หลักของนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบก ที่ปฏิบัติงานในระดับผู้นำหน่วยขนาดเล็ก ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาระดับสมรรถนะร่วมในหน้าที่หลักตามเหล่า และสมรรถนะตามหน้าที่ของแต่ละเหล่า
2. การศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะนายทหารสัญญาบัตรกองทัพบกที่จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า สามารถวิจัยต่อยอดในประเด็นสมรรถนะด้านการพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และด้านการใช้ภาษา

เอกสารอ้างอิง

- ดุยวัฒน์ เชาวนดี. (2559). กองทัพเรือในทศวรรษหน้า. *วารสารนาวิกศาสตร์*, 99(2), 36-47.
- คณะบดี ปฎิมาประกกร. (2557). *การบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนของกองทัพไทยภายใต้กระบวนการทัศน์ความมั่นคงใหม่ ในบริบทประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน* (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พร ภิเศก. (2558). *กองทัพบกกับภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบต่าง ๆ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์ กรมยุทธศึกษาทหารบก.
- ภคณ สนิมสม และณัฐพล จารัตน์. (2558). คุณลักษณะผู้นำทางทหารที่พึงประสงค์ของกองทัพไทย. *วารสารนักรบบริหาร*, 35(1), 75-86.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580*.
- โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. (2560). *แผนพัฒนาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พ.ศ.2560-2564*.
- วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. (2553). *เอกสาร วปอ.หมายเลข 008 คู่มือเรื่องความมั่นคงแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. (2554). *เอกสาร วปอ. หมายเลข 013 คู่มือด้านการทหาร*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

- วิฑิต ทวีสุข. (2557). *พัฒนาการทางทหารในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้*. กรุงเทพฯ: โครงการความมั่นคงศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 39-40.
- ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. (2554). *การพัฒนาหลักการจัดการความมั่นคงไม่ตามแบบ* (พิมพ์ครั้งที่ 1). สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2558). ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558.
- สุรชาติ บำรุงสุข. (2558). *การก่อการร้ายใหม่ : ยุคหลังปารีส*. [จุลสาร]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, โครงการความมั่นคงศึกษา, 7.
- สภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2558). *นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2558-2564* (พิมพ์ครั้งที่ 1). สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 3.
- Abbott, C., Rogers, P. & Sloboda, J. (2006). *Global Responses to Global Threats: Sustainable Security for the 21st century*: Oxford Research Group.
- Army National Guard Office. (2012). *The ARMY National Guard Leader Development Strategy*, 12.
- Civils, T. H., Jr. (2016). *An assessment of the Command and General Staff Officer Core Course effectiveness in developing student critical thinking*. (Doctoral dissertation). Kansas State University, USA, 3.
- Department of the Army. (2015). *FM 6-22 Leader Development*. Washington DC: Department of the Army.
- Horey, J., Harvey, J., Curtin, P., Keller-Glaze, H., Morath. R., & Fallesen, J. (2007). *A Criterion-Related Validation Study of the Army Core Leader Competency Model*: United States Army Research Institute for the Behavioral and Social Sciences, 5-6.
- Moore, C. S., Sortor, R. E., Leonard, H. A., Polich, M. J., & Peterson, J. (2006). *Something Old, Something New Army Leader Development in a Dynamic Environment*: Rand publishing, 15.
- Mesa, W. S. (2015). *Downsizing the United Air Force Security Forces: Phenomenological Investigation*. (Doctoral dissertation). Walden University, USA.
- Miller, M. (2015). *Hybrid warfare: Preparing for future conflict* (Research Report). Air War College, USA.
- Office of the Dean. (2006). *Educating future officers for a changing world*. Retrieved 23 March 2020, from United states Military Academy Westpoint.
<http://www.usma.edu/strategic/SiteAssets/SitePages/Home/EFAOCW.pdf>
- Woodring, W. O. (2007). *The role of the army force generation model in preparing the national guard and reserve for future operations*. (Master thesis). The United States Army Command and General Staff College, USA.